

Posudek diplomové práce

Název: **Biologické charakteristiky jedinců z barokní fáze pohřebiště Sv. Benedikta v Praze – analýza demografické krize**

Autor: **Bc. Tomáš Pinkr**

Vedoucí práce: **Doc. RNDr. Jaroslav Brůžek**

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, 2015

Předložená práce se mi dostává do rukou již podruhé. Potěšilo mne, že autor zareagoval nejen na moje připomínky, ale i na diskuzi během loňské obhajoby a projevil snahu problematiku lépe prostudovat a využít i další antropologické charakteristiky k širšímu zhodnocení (bohužel poměrně špatně zachovalého) antropologického materiálu. Nicméně v roli oponenta je mou povinností poukázat na přetrvávající či nové nedostatky.

Stále se mi nepodařilo porozumět tomu, proč by měla otázka příbuzenství (ve smyslu populačním!) mezi jedinci v hromadných hrobech souviset s „demografickou krizí“, resp. epidemiemi. Domnívám se také, že pracovní hypotézy jsou sice po formální stránce vypracovány dobře, ale volba znaku je poněkud nešťastná. Nulová hypotéza vyjadřuje, že mezi testovanými soubory dat není statisticky průkazný rozdíl. Na str. 22 (Hypotézy a cíle) ale není uvedeno, o jaké soubory se vlastně jedná. Jestliže měl autor na mysli rozdíly mezi soubory dat odrážejícími **výšku postavy** (ve srovnávacích souborech navíc odečtenou z vojenských archivů, v analyzovaném vzorku z pohřebiště sv. Benedikta odhadnutou na základě délky dlouhých kostí končetin), pak mohu namítnout, že výška postavy podléhající vlivu prostředí opravdu není tím nejvhodnějším znakem, podle něhož by se dala „příbuznost“ mezi populacemi vyhodnocovat.

Rozdíly mezi celky podle epigenetických znaků bych za takto nízkého počtu případů akceptoval spíše tehdy, pokud by náhodným přeskupením dat tří vybraných skupin nevznikly podobné výsledky. Biostatistika sice není mou silnou stránkou, ale domnívám se, že použitá míra divergence randomizací datových souborů neumožňuje; pokud se mýlím, pak autor neuvedl, kolik permutací nastavil. Myslím, že je na místě i úvaha o použití jiného (pokročilejšího?) typu statistických nástrojů.

Autor v závěrečných partiích uvádí: „*Výsledek zkoumání této diplomové práce zásadně ovlivnila špatná zachovalost kosterního a zubního materiálu*“ (str. 90). Ptám se, zda tato skutečnost nebyla známa již před zadáním diplomové práce. Dále píše: „*Přihlédneme-li ke způsobu rekrutování vojáků evropských armád před rokem 1780 (Black 2003, Munzar 2014), které tvořili naverbovaní jedinci různé a nikoliv stabilní provenience, jeví se teoretický předpoklad možnosti jejich odlišení jako nereálný*“ (str. 92). Ptám se, proč si tuto okolnost neprostudoval již dříve.

Dotazy:

V souboru figuruje poměrně vysoký počet ženských koster (v celku 2 se dokonce rovná počtu mužů). Autor ale uvažuje o tom, že v daných hrobech by měli být pohřbeni hlavně vojáci. Jak se tak vysoký počet ženských koster s takovým předpokladem slučuje.

Jednou je používán termín „hromadný“ jindy „mnohočetný hrob“ – jedná se o synonyma?

Které válečné konflikty novověku zasáhly celý svět (str. 9)?

Přes výše uvedené nedostatky, leckdy spíše formulační nepřesnosti, bych již v této úrovni (za předpokladu kvalitní prezentace) práci k obhajobě **doporučil**. Navrhuji klasifikaci **dobře**.

Viktor Černý

Laboratoř archeogenetiky

Archeologický ústav Praha, v.v.i.